

LeRoy-gebieden in Lewenborg

richt en in de provincie de stichting Vrijwillig Natuur- en Landschapsbeheer, met als doel het steun verlenen aan vrijwilligers. In Den Helder is in samenwerking met Staatsbosbeheer de kleiopslag aangelegd. Ook is het initiatief genomen tot begrazing van de Grafelijkheidsduinen, vrijwilligers kochten hun eigen vee, richtten bunkers in voor vleurmuizen, bouwden allerlei soorten nestkasten en reddden paden van de verkeersdood. Zij verwierven zich veel steun bij de bevolking door deze activiteiten. De gemeente stelde geld ter beschikking voor een coördinator Vrijwillig Landschapsbeheer en de daartoe geëigende zullen worden opgenomen in het beleidsplan voor natuur- en landschap.

De LeRoy-gebieden van Lewenborg

'Le Roy-Gebied'. Inwoners van de wijk Lewenborg, in de stad Groningen, maar ook vele anderen weten dat hiermee de bijna 6 hectaren grote groengebieden in het hart van Groningens groenste woonwijk worden bedoeld. Een andere naam is er eigenlijk nooit voor bedacht. Maar als de naam moet aanduiden wie het in deze gebieden voor het zeggen heeft, zouden ze toch beter 'bewonersgebieden' kunnen heten. Al is de invloed van de Heerenveense landschapsman Louis G. LeRoy in deze gebieden aanwijsbaar, het zijn de bewoners van Lewenborg die het gebied gebruiken, bepalen, veranderen.

Een onwennig iets

Dat zoiets mogelijk is buiten de eigen woonkamer zijn we in de loop van de jaren vergeten. Toch is het door alle eeuwen heen zo geweest. Kinderen hebben daar overigens geen last van. Die gaan hun gangetje in Lewenborg centrale groen of het de normaalste zaak van de wereld is. En dat is het eigenlijk ook. Wie in Lewenborg bezoekt van buiten de stad ontvangt, zal tien tegen één te horen krijgen dat deze kansen voor kinderen bijna uniek zijn.

In 1973 zijn de Lewenborgers met LeRoy het groen ingedoken. Na 10 jaren van allerlei activiteiten en met wisselend enthousiasme werd het gebied tot wat het nu is. In 1983 liep het contract met Louis LeRoy af en werd niet vernieuwd. Een nieuwe situatie ontstond. Het gemeentebestuur besloot zelf de verantwoordelijkheid voor het gebied weer op zich te nemen. In overleg met de bewoners en het wijkoverleg werd een beheersgroep ingesteld om ook in het vervolg vorm te geven aan de zelfwerkzaamheid van de wijkbewoners in het gebied.

Ideeën

In plaats van vele, samenhangende ideeën omtrent het omgaan met de natuur van LeRoy en - talloze medestanders - uiteen te zetten, zijn we bij de onduidelijkheden aan de kant van de bewoners begonnen. We noemen een aantal onduidelijkheden in willekeurige volgorde.

Je moet de natuur z'n gang laten gaan.

Fout, mensen, het is een 'recreatiegebied' van de bewoners, openbaar groen. Geen recreatiegebied zoals er vele zijn, met geschoren gras en geprefabriceerde picknickbankjes, maar een leef-en werkgebied. De mensen kunnen er (een deel van) hun vrije tijd in kwijt. De mens regelt en daarbij gebruikt hij de natuur nu eenmaal. Als hij daarbij met de spelregels van de natuur meespeelt, kan er zonder al te veel moeite iets goeds uit voortkomen. Maar 'de natuur z'n gang laten gaan'?

Alleen onder de voorwaarde dat de mens ook z'n gang mag gaan in het LeRoy gebied. En dat mag! Want zo ontstaat een 'cultuur' En dat is de grondgedachte van LeRoy. Bijvoorbeeld: wie een hekel heeft aan brandnetels, die moet er maar wat aan doen. Daar zijn wel betere manieren voor dan spuiten of vertrappen. En als er mensen zijn die wel van brandnetels houden (die zijn er ook) dan moeten de mensen samen tot een redelijke oplossing komen. Maar dat heeft met de aard van het gebied niets te maken. Alleen met de mensen die het willen gebruiken.

Het gebied moet nu maar eens snel af.

Begrijpelijke reactie, maar wel strijdig met de opzet. Het is geen plantsoen, immers, dat in één keer wordt 'voorgevormd'. Het is een gebied van en voor iedereen, dat telkens opnieuw kan worden gevormd: Het zal dus altijd kunnen

veranderen. Maar het is wel een 'vrijheid in gebondenheid', een vrijheid van keus uit de mogelijkheden. En: samen kiezen, dat ook.

Je mag geen machines gebruiken.

Weer zoiets. Wie met een machine aan de gang wil - en dat met de anderen heeft besproken - die moet vooral zijn gang gaan. Stel nu eens dat er een paadje zou moeten komen, nou, dan moet die route worden vlakgemaakt. En wie daarbij een machine wil gebruiken, okee. Maar wel zelf organiseren. De mensen moeten hun fantasie niet laten leiden door de mogelijkheden van machines.

Dan zullen veranderingen in het gebied ook binnen de natuurlijke schaal verlopen. Er is trouwens een beste kans dat een gesprek over ploegen zal leiden tot het laten staan van de ploeg, omdat we datzelfde werk aan het organische bodemleven kunnen overlaten. Maar verbieden? Onzin. Wel eerst met z'n allen nadenken. Vaak is het zo dat mensen niet beter menen te kunnen doen dan een machine in te schakelen. Nou daar zijn interessante discussies over mogelijk. En die kunnen we best eens aangaan.

Het is openbaar groen, dus een plekje naar eigen smaak inrichten mag niet.

Ook dit is een misverstand. LeRoy ziet dat nu juist als één van de dingen, die in 'zijn' gebied wel moeten kunnen. Ieder geeft vorm aan zijn eigen woonomgeving. Het moet juist een opeenstapeling of optelling zijn van allerlei persoonlijke en groeps-uitingen, maar alsjeblieft niet een voor iedereen niet te pruimen grijze bal gehakt.

En als de één uitgeremd wil picknicken op de plek waar een ander een speelhut wil, dan moet men samen praten en het eens worden. Ook dat heeft weer niets te maken met het karakter van het LeRoy-gebied, maar met het karakter van de mensen.

Iedereen moet meewerken.

Nietes: niemand hoeft tegen zijn wil een bijdrage te leveren. Wel is iedereen in het gebied als medewerker - hoe dan ook - welkom. En hoe meer zielen, hoe meer vreugd, dat wel. Maar dwang zit er niet achter. Er is een stille hoop dat mensen elkaar als buurt, als groep beter leren kennen en beter leren samenwerken en leven als ze iets samen opzetten. Maar wie om welke reden dan ook geen tijd of zin heeft, die hoeft niet. Punt uit. En voor wie graag iets wil maar zelf daaraan niet kan meewerken is er altijd de mogelijkheid contact op te nemen met anderen in de buurt of met de beheersgroep.

Geen misverstand mag er echter zijn over het vaste feit dat de mensen in Lewenborg in het centrale groengebied zelf uitmaken hoe hun eigen omgeving er uit zal zien. Dat betekent: zoveel mogelijk zelf doen, zelf vormgeven. Toegegeven wordt dat het erg moeilijk is voor de bewoners. De mensen zijn zo gewend aan zekere ordening dat die op zichzelf een behoefte is geworden. En die behoefte is een hindernis waar de mensen overheen moeten om weer hun eigen woonomgeving te laten groeien, letterlijk en figuurlijk. Wel met gezamenlijke afspraken, maar nooit met het idee: even aanpakken, gauw klaar. Dat moet opnieuw worden geleerd. Daarvoor is praten nodig. Ook daarbij kan de beheersgroep behulpzaam zijn.

De Beheersgroep

De Beheersgroep is ingesteld om alle zaken te behandelen die in het LeRoy-gebied spelen. Daarbij vormen de ideeën die ten grondslag liggen aan het gebied het uitgangspunt. Wie in het LeRoy-gebied aan de gang wil (een kuil graven, een trapje/paadje/brugje maken, een kerstboom wil planten, een speelhut wil bouwen), die mag in principe doen wat hij niet laten kan. Even

buurt. En verder is er de Beheersgroep, waarmee in ieder geval contact dient te worden opgenomen als het grotere plannen en/of bouwplannen betreft. Vragen als: 'is het plan afgestemd op het geheel?', 'past het in de grondgedachte?', 'hoe zit het met de veiligheid, het geld?', etc. komen daarbij aan de orde. Wie een moestuin wil bewerken kan zich eveneens opgeven bij de Beheersgroep.

Enkele stukken grond in het gebied zijn hiervoor gereserveerd. Voor het planten van heesters, het snoeien ervan, voor het repareren en maken van speeltoestellen, het verversen van zandbakken, enz. zijn materialen en gereedschappen nodig. Ook hiervoor kunt u contact opnemen met de beheersgroep.

Tenslotte

Groepjes, pleintjes of enkele bewoners: u kunt aan de gang als u wilt. Maar altijd blijft noodzakelijk: denken aan anderen. Dan kom je met overleggen een heel eind, op een heel natuurlijke wijze. Zo kan Lewenborg bij stukjes en beetjes zijn eigen woonomgeving verder 'in cultuur brengen'. Dat is, ook nu, een uitdaging. (Ontleend aan een brochure van de Beheersgroep Le Roy Gebied, Noorddijkerweg 29, Groningen. Tel.: 050-416 211.)